

Pagini de cultură

„Sunt doar o ființă umană”.

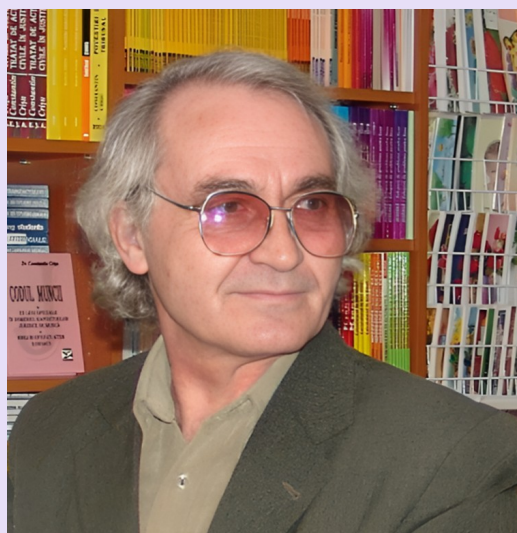
Dalai Lama

„Reproducerea interzisă”

- pictură de René Magritte -

- (1898-1967), pictor belgian suprealist -

POEZII

Ion Zimbru

Membru al Uniunii Scriitorilor din România

7 (șapte) CUVINTE (de/spre TOATE)

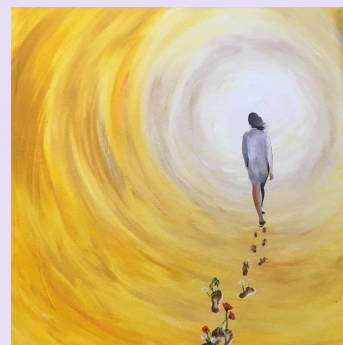
de mult nu ai mai fost la mine.
cred și sper că nu m-ai uitat.
eu te-am căutat în fiecare zi și în fiecare noapte, dar nu te-am găsit acasă.
iar firul tău scurt – firea ta scurtă –
prezintă mereu „ocupat”.

ai fost o singură dată, dar te-ai grăbit și ai plecat.
ziceai că ai lucruri și ființe mai importante decât mine.
ai promis că revii, însă te-am așteptat în zadar.
și chiar m-am pregătit mult și bine, cum numai pentru nuntă se pregătește un mire,
cum se pregătește pentru dulceață un cireș amar.

desigur,
totdeauna am nădăjduit că o să te văd odată și odată,
că o să te văd și o să te aud venind pe linia orizontului,
în rochia fără sfârșit.
totdeauna am știut și am plâns de bucurie că ești cea mai frumoasă dintre tot și nimic,
dintre pământ și cer, dintre iad și rai,
dintre lumină și chibrit.

desigur,
ai spus că nu mă iei și pe mine
sub aripa ta ocrotitoare,
să te ajut măcar cu vorba, cu sufletul aproape, în muncile tale importante și grele.
ai spus că nu-i momentul,
și nu-i cazul,

și nu-i vremea,
și nu-i timpul,
și nu-i nu mai știu ce,
și nu-i nu mai știu cine.
te-ai uitat peste umăr și ai zâmbit cu-nfiorare,
iar în urma ta a pornit o ploaie de stele,
ca și cum ar fi fost un eveniment rămânerea mea într-această deșertăciune,
într-această singurătate care începe din ce în ce mai mult să se încline,
să se aplece, să se umilească în fața depărtării tale,
până când se va face orizontală,
așa,
ca orizontul spre unde caut
și dinspre unde îmi place să spun că ai să apari odată și odată –
pasăre sau animală,
plantă sau piatră, abstractă sau concretă,
logică sau absurdă,
crudă sau coaptă –
ce ești și ce nu ești deopotrivă și deocamdată.

uite,
într-acest moment îmi bate poștașul la poarta singurătății.
într-acest moment îmi crapă inima
de bucuria gândului că-mi aduce o scrisoare tămăduitoare de la tine,
în care am să citesc despre clipita sosirii tale în pas de mireasă și în rochia fără sfârșit.

desigur,
deschid plicul... nu mai pot de ne/răbdare... parcă mi-i frică
și parcă-mi vine să închid ochii,
să nu-mi crape inima de tot când voi vedea cuvântul magic al buneii vestiri.

dar,
vai,
în toată scrisoarea și într-o caligrafie necunoscută,
citesc 7 (șapte) CUVINTE pure și simple,
care ar trebui să mă-ncante, să mă-nvesească, să mă împingă la exultare,
să pornească ploaia de stele de aici până la infinit.

7 (șapte) Cuvinte:
„EU NU MAI VIN NICIODATĂ! AM MURIT!”

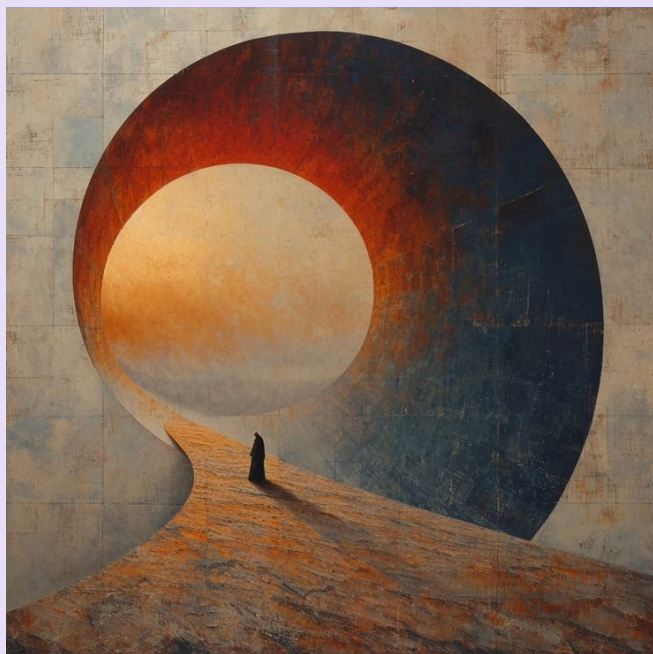
MÂINE - (de/spre neant)

mâine, când clopotele bat pentru chemare la utrenie,
 mă pregătesc și mă gătesc precum odinioară:
 pun cobilița-n ușă, de-a curmezișul, să vadă pământenii că nu sunt acasă,
 și plec pe-o cale lungă de opt kilometri, tocmai acolo, departe, în gară,
 unde toată ziua și toată noaptea vin trenuri serioase și lungi,
 dinspre sud înspre nord și dinspre nord înspre sud,
 unde toți oamenii se împart și se despart pentru o zi, pentru două
 și chiar pentru eternitate,
 unde totdeauna se văd și se aud lacrimi de tristețe sau de bucurie,
 unde totdeauna se sfârșește o singurătate și începe altă singurătate!

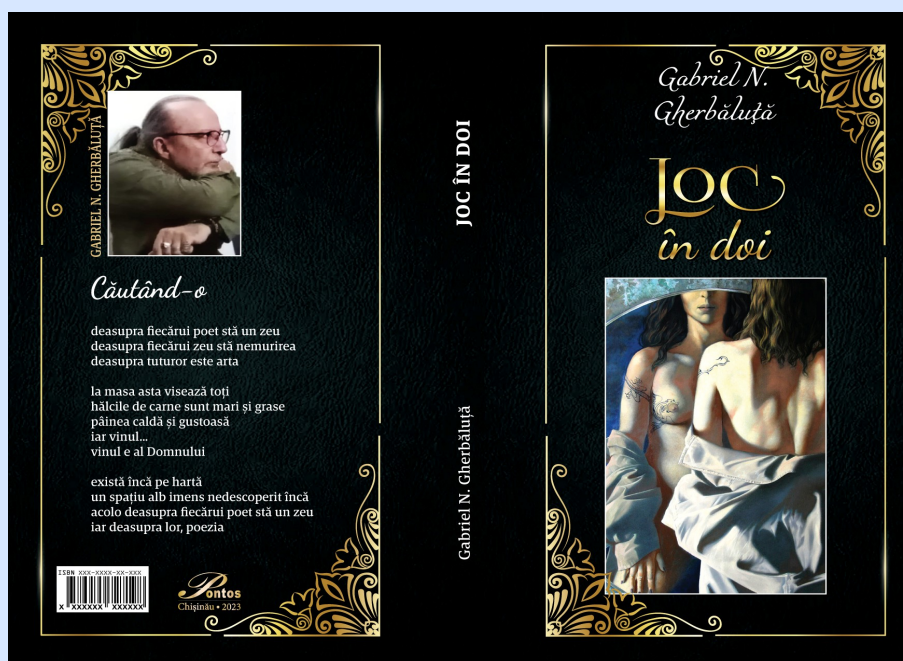

mâine, înainte de a porni pe drumul către gară, trec pe lângă biserică –
 fiindcă, vorba ceea, toate drumurile duc la gară,
 dar nu pot ocoli lăcașul de rugăciune și închinare –
 și mă uit cu nădejde, dar și cu teamă trebuincioasă, în ochii tuturor sfinților
 și în ochii tuturor icoanelor din lăuntru și din afară,
 și îmi fac o cruce mare din creștet până la picioare,
 să-mi fie drumul curat, fără primejdii și fără osteneală,
 să-mi fie noroc și biruință în cale,
 să nu mă împiedic de vreun balaur sau de vreun făt mai frumos decât mine,
 și să nu cumva să se întâmple să nu vină cea pe care o aștept de atâta vreme,
 cea cu aripi desfășurate de la Pământ până la Cer, ne(mai)pomenite și egale,

cea purtătoare de pistiluri și de stamine,
 cea pe care nimeni nu poate să n-o aștepte și să n-o cheme!
 mâine, când clopotele bat pentru chemare la denie,
 vine trenul dinspre sud, dar și trenul dinspre nord,
 și se întâlnesc în aceeași gară,
 și eu mă uit să văd din care coboară
 Făptura râvnită înainte de viață, în timpul Vieții și după Viață,
 și încep să cred că mi-a fost zadarnică toată stăruința-n dor și în vis,
 că nimeni nu a plecat spre mine în această dimineață,
 că această amiază va rămâne goală și mâhnită și definitivă ca un Univers închis!

mâine, când clopotele bat pentru chemare la vecernie,
 sunt gata să ajung și să fiu pe marginea sosirii înapoi,
 în locul în care atât de mult am așteptat să plec,
 în locul în care începe o niciodată și se sfârșește altă niciodată,
 în locul unde nu există Amândoi și unde biserica mă întâmpină tăcută și biruitoare,
 ca pe un credincios călător continuu până la gară și îndărăt,
 ca pe un trecut în trecere printr-un viitor înțepenit în prezent,
 ca pe un purtător de Înfrângere sub zodia indiferentă a Deșertăciunii
 din ochii sfinților și din ochii icoanelor, din ochii celor vii și din ochii celor morți,
 din sângele Neantului pururea Repetent!

Gabriel N. Gherbăluță

**Din volumul *Joc în doi*
publicat la Editura PONTOS din Chișinău, în 2024**

ILUZIONIST

am transformat cuvintele în baloane de săpun
ca un clown în place pigalle
înconjurat de copii mari
cu gurile căscate la miracolul vrăjitoriei

lepădarea într-un alt trup
nu e doar poezie
ci un miracol

pasărea asta din mine
clocește cuvântul
o doare silaba, dar îl clocește
și-a pierdut memoria zborului
a căpătat rutina căderii în cuibar
și totuși, pasărea asta închisă în mine
clocește cuvântul

în jurul meu coji de litere, multe coji...

ARHEOLOGIA CUVÂNTULUI

fiecare cuvânt este o filă dintr-o carte mare
de istorie a propriei vieți
poetul este istoricul cel mai neinformant
al propriei sale vieți

continuăm săpăturile pe șantierul acesta
resturi de cuvinte pietrificate: mama, mare, mere
tu, iubire, moarte, fericire și iar iubire, moarte

poezia – mausoleu din care a dispărut faraonul
iar moartea un proiect la care poetul mai
are de lucrat

REȚETA POEZIEI IMPERFECTE

nu sunt decât ce vezi tu în spatele cuvântului
umbra șovăitoare lăsată de umbrelă
pe urmele scrise pe apă
de regele-pește

sunt pătratul ce nu se lasă înscris în cercul
din care nimeni nu vrea să mai iasă
o minciună necredibilă
pe care toți o dorim adevăr suprem

vorbim de liberul arbitru
și-l confundăm cu omul negru
care apare odată cu miezul-noptii
la balconul poezilor ratați

vorbim de poezie
ascunși în spatele cuvântului
dar nu știm sau ne prefacem că nu știm
că poezia ești tu

nu sunt decât ce vezi tu
și nici atât

DESPRE TINE

poezia e cuvântul care se scrie cu 666 de litere
sau cu 666 de sori și nori

Dumnezeu a făcut din adam întâiul poet
iar șarpele din fruct – întâia poezie

aș putea să te cresc doar din carnea silabei
păzită de sulița amfibrahului

știu că nu ar fi nimic anormal, dacă ai refuza
oricum ar fi, toți renegăm uneori ideea de abandon

chiar și împăratul-pește uită cheile palatului
la intrarea palatului
apare atunci pasărea cerului și-i deslușește versul –
un manual de utilizare a prozopoemului
pe care tocmai îl utilizezi tu, arhanghele

ÎNTÂLNIRE

oriunde-ai fi poezia te va găsi
nu te poți ascunde
fie că te va atinge aripa unei păsări
fie privirea copacului-poveste
sau lumina crescută din întunericul durerii
te va găsi

e ca o grădină primăvara
dacă nu îi simți mirosurile,
dacă nu îi percepi culorile
nu intra în ea – nu e de tine
poți doar să te prefaci că le simți,
le vezi, dar nu!...
nu vei afla niciodată ce e poezia
vei crede cum crede copilul născut și trăit
în muzeul figurilor de ceară
că a trăi înseamnă a sta încremenit
într-un colț de cameră
ca să se poată așeza nestingherite
muștele și praful pe tine
și că madame toussaud ți-e mamă

oriunde-ai fi poezia te va găsi
rămâne doar să o găsești și tu

DRUMUL ÎNAPOI

drumul către poezie este marea aventură
întoarcerea lui ulisse la penelopa
odiseea
marea întoarcere la cuvântul țesut de penelopa
katabasis
regresul, coborâșul
nu urcarea/anabasis
căderea, nu zborul
cuvântul care te leagă de casă

poezia, casa mormânt a poetului
închis acolo între silabe

moartea nu nașterea
pentru că moartea e meseria lui
sfârșește în fiecare dintre cei ce-ncearcă
a-l înțelege
se naște doar pentru a pune pe trup
cămașa aspră a supliciului morfologic

katabasis, nu anabasis

O GURĂ DE COPILĂRIE

COPILII DUNĂRII ACUM 70 DE ANI

Cezarina Adamescu

Eu vă dedic o carte vouă
iubiții mei vecini de gard,
de pe Falezei, 29
și nu-i pun nici un fel de fard.
Ci las trăirile cum vin,
frumoase, câtuși de puțin
să iasă din adânc de ani
ca amintiri de câțiva bani
pierduți cândva din buzunar
când n-aveam timp și nici habar
de ce se va-ntâmpla cu noi
iar întâmplările – puhoi -
ce buzna dau pe negândit
să le prefac aș vrea în mit,
într-un izvor de nemurit
în care să ne primenim
precum atunci să ne iubim.
Ca îngerii din alte lumi,
copii crescuți la două mumi,
din râvnă și deloc uitați
știind de frica a doi tați.
Și nu ne sinchiseam ai cui,
ai ei, ai lui, ai nu știu cui,
dar nici nu mai conta prea mult
căci al vârtejului tumult
ne contopise-ncet sub bolți
și nu simțeam ai vieții colți
ce prea curând ne-a despărțit
pe alte căi ne-a risipit...
De-atunci cuvintele par mute
ca și cărările pierdute

și triști, în căutarea lor
ne ostenim cu aprig dor
să fim din nou, cât nu-i târziu
o oază în imens pustiu...
Azi visele mai reînvie
O GURĂ DE COPILĂRIE
stropită doar cu apă vie
să țină loc de veșnicie.

*

Ca gura, uneori amară
copilăria-i bunăoară,
dar din nimic se îndulcește
și astfel copilașul crește.
Amăgitoarele nimicuri
ca florile-s de atangicuri.
Aromele trandafirii
sunt roșii ori portocalii
ce te îmbată fără veste
și-ți poartă pașii în poveste.
Noian de ani trecuți și peste
parfumul stăruie-n aceste
imagini smulse din retină
ce-s scoase-adeșea la lumină.
A cui a fost copilăria?
Ea seamănă cu-Mpărăția
ce nu e doar a mea și-a ta
ci-a tuturor ce-au fost cândva
aidoma cu tine, puri,
iar anii lor, cum poți să-i furi?
Și oare cum să-i jefuiești
de amintiri copilărești,

fără ca tu să-ți dăruiești
 obolul – să-l împărtășești?
 Nu i-am iubit pe toți, în fine,
 dar parcă-s părți din propriul sine
 iar unii, cei nesuferiți
 mi-s foarte scumpi și chiar iubiți.
 Pe alții să-i accept nu pot
 dar eu așa îi văd: un tot.
 Eu nu știam cât de-nsemnate
 sunt zilele nenumărate
 ce nu se vor întoarce-n veci.
 Să le răstorn acuma, deci,
 revin pe urmele dintâi
 pe urmele de căpătâi,
 la primele învățăminte
 înscrise-n piept cu slove sfinte...

II.

Arome line de lumini
 cu lămpi și puchiul din vecini
 și cu rotunda masă joasă
 atât de veche și de roasă,
 celebră, moromețiană,
 ce parcă respirând, emană
 fiori din dulcele răsfăț
 de-a fi poftită la ospăț
 aproape-n fiecare zi
 unde mâncau unș'pe copii.
 Și unde-aveam și eu un loc.
 Imagini strânse sub obroc
 dar cărora le-am dat soroc
 și le socot ca pe-un noroc...
 Mici scăunele-n jur, pătrate,
 și noi șezând pe jumătate,
 pe-o rână, pe-un picior, pe vine
 mai îmbrâncindu-ne, vezi bine,
 cu câte-o lingură în mână
 pândind flămânzi la zâna bună
 ce precum cloșca ne-aduna
 alături, sub aripa sa.
 Cu ochi ca bobul de năut
 de la sfârșit pân' la-nceput
 eram cu toții cască gură
 precum la cuminecătură
 ce la biseric-o luam
 de trei sau patru ori pe an.
 Pe soare ori pe azimut
 ea ne turna-n castron de lut

așa punând sfârșit gâlcevii
 un polonic cu borș de ștevii,
 iahnie de făsuși pestrițe
 călita varză cu costițe.
 Și mămăliga aburind
 o cruce mare-nchipuind.
 cu sfoara ce-o tăia-n bucăți
 și cuiu-n care sfoara-agăți...
 Mereu același ritual
 și-nchinăciunea de final.
 Așa-nvățase din moșneni
 cucoana Zoe-n Rugineni
 de la o rudă, țața Stanca
 venită din Ghimeș Palanca.
 Cucoana Zoe-n bobi ghicea
 vecinelor din mahala
 și-n chihlimbar de păpușoi.
 Veneau cumetrele în roi
 să afle-ndată tot soborul
 ce le rezervă viitorul.
 Printre zorele și petunii
 prindeam în palmă gărgărițe
 și fluturașii ca nebunii
 zburdalnici printre garofițe.
 Pe gard, Rochița-Rânduncii
 ca volbura stă agățată,
 iar jos, arsurile urzicii
 prin romanița delicată
 cu ochii după soare cată
 și pare-atâta de mirată,
 cu bumbul ei catifelat
 portocaliu și parfumat.
 Un răs suav de clopoței
 pe ce cărări sunt anii mei?...
 Culorile mi-au istovit
 și încă tot n-am mântuit
 să țes cu razele subțiri
 frânturi, frânturi de amintiri.
 Să le băătoresc cu vise
 ce nu pot fi nicicum descrise,
 nici zugrăvi cu bidinele
 candoarea vremilor acele.
 Nici dulcele pelin de mai
 nici coamele în vânt – de cai -
 zvâcnind sub pielea asudată
 ca-nchipuirea-naripată
 ce-ți dă fiori fierbinți de viață
 și îți deschide cale-n ceață.

Suind prin râpi și prin văioage
 cu ierburi crude, șomoioage,
 boboci din vineții scaieți
 culeși de fete și băieți
 și așezați pe-acoperiș
 de Sânziene, pe furiș
 și-n zori găsiți pe unii-n floare
 pufoase, tandre firișoare,
 catifelate măciulii
 noian de zâmbete – nurlii.
 Când pe un maldăr de lumină
 ne ridicam în zi senină
 zâmbind timid ca pe-o aripă
 să aninăm a vieții clipă.
 Noi mintea ne puneam la încercare
 să învățăm în timp cum se și moare
 iar în cotloane ascundeam comori
 fărâme de cometă, meteori
 și-o pană de la pasărea măiastră,
 ce-am smuls-o dintr-un vârf tocit de astră.
 Și oase de căluț de mare
 și punctul de la semnul de mirare;
 săgeata unui arc de curcubeu
 din dauritul vieții panaceu,
 acele zgomote tăcânde
 peste cuvintele plâpânde...
 Văd brădulețul de Crăciun
 gătit în noaptea de Ajun
 cu lanțuri multe de hârtie
 și cu ninsori de vată vie
 ca sporii albi de păpădie.
 În coșulețe ascuțite
 cu nuci, bomboane învelite
 și merele puțin chircite.
 Un Moș Crăciun cu barba lată
 în haină roșie, creponată
 și portocala mult visată
 văzută-n poze sau pictată...
 Când fulgii veseli ce-i prindeam cu gura
 sperând să cadă cuminecătura
 lăsau pe fețe-ncinse stropi de rouă
 și parcă-n vis, fiori de lună nouă.
 În loc de crivăț, adiere blândă,
 gingaș contur de aripă plâpândă.
 Aromitoare sunete de vată
 și un parfum de nea ce te îmbată.
 Zăpezi neprihănite altădată,
 dar unde sunt, mă-ntreb puțin mirată
 ca și François Villon, poetul,

căci din zăpadă a rămas scheletul
 de pasăre, doar pumnul de cenușă
 și şuieră mistralul pe sub ușă.
 O, Phoenix, pasăre măiastră,
 cu dor de zbor în liniștea albastră,
 nemărginire strânsă în privire
 și-atât de rar rostitul vers: iubire!

III.

Eu zugrăvesc copilăria
 nu cum mi-ar fi plăcut să fie,
 ci – clipa doar – din veșnicia
 care a fost și va să fie...
 Copilăria ca o șansă
 uitată-n ochiul de fântână
 descoperită cu o ansă
 și-apoi alunecând din mână.
 Și nu mă-ndemn s-o caut, unde?
 În cutiute roz, cu funde,
 în care am păstrat scrisori,
 fotografii, defuncte flori
 și dulci nimicuri colorate,
 comori neprețuite, poate.
 Memoria – înșelătoare
 așează gânduri ca o boare
 și peste ce e de valoare
 și peste tainica visare.
 În mod temeinic, cum discerni,
 real-imaginar să cerni,
 e lucrul cel mai dificil
 din ipostaza de copil,
 să vezi cu ochii tăi de-acum
 tot aurul pierdut în drum...
 Când ne jucam de-a puia-gaia
 era mai mare hărmălaia,
 ne balansam într-un scrânciob
 privind eclipsa printr-un ciob
 de sticlă afumată tare
 iar luna ciugulea din soare,
 ori soarele ciupea din lună
 și nu se îndura s-apună.
 Căci tristă, luna ferecată,
 ca-ntr-un palat, părea o fată,
 cu pal, obrazu-i străveziu.
 De ce râdeam de ea, nu știu,
 atât de stranie și mută
 era privirea ei pierdută...
 Pe-atunci botezam constelații
 și le dăruiam unor nații

pe care nici nu le știam.
 Legam Carul Mare la ham
 și ne agățam de-o cometă
 cu pleată prelungă, cochetă.
 Iar într-un ochean ca un corn
 priveam până în Capricorn.
 Și care cum se nimerea
 ne alegeam câte-o stea,
 mai albă, mai strălucitoare
 și diferită în splendoare.
 Ce dulci erau clipele-acele
 când ne hârjoneam pentru stele!
 Nici unul din noi nu lăsa
 să-i fure vreun hoț steaua sa.
 Era ca o lege nescrisă
 că steaua-i la nașteri prescrisă.
 Cu stele eram dăruiti,
 de-aceea râdeam fericiți...
 Iar când apărea Craiul Nou
 simțeam al iubirii ecou.
 Acorduri șoptite pe stradă
 nocturne ca o „Serenadă”
 de Mozart Wolfgang Amadeus
 cel preferat, iubit de Zeus.
 Și fredonam și eu un pic
 din „Eine Kleine Nachtmusik”.
 Mă-nvăluia un sfânt mister
 ecou de dincolo de cer...
 O babă surdă îmi descântă
 și fruntea, mâinile-mi frământă
 de parcă-s bosolit aluat
 apoi mă ia la descântat.
 Un benghi zburătăcit în frunte
 ca frica de coșmar să-nfrunte.
 Pe urmă-mi toarnă cositor
 ce sfârșie îngrozitor
 în cana veche smălțuită
 și fără toartă, ruginită.
 Apoi ea apa stinsă-azvârle
 pe blana miciei ei cotârle,
 iar baba-mi dă prin sân cu iască
 de frică să mă lecuiască...
 Noi căutam trăgând la sorți
 după potcoave de cai morți
 mai aprigi ca berbecii-n turmă
 s-ajungem clipele din urmă.
 Mi se părea – un muc de sfeșnic
 al Prometeului – foc veșnic.

Iar din hrisoave-ngălbenite
 găseam „Cuvinte potrivite”
 precum maestrul lor, Arghezi
 și-atunci ne bucuram ca ieșii.
 Cu sufletul scăpat de-arcă
 pe o băncuță, pe un ban
 în luminița sinilie
 îl așteptam să reînvie.
 Pe ale timpului aripe
 eram ca legănați de clipe.
 Să prelungim copilăria
 voiam, cât ține veșnicia.
 Furam minute cu toptanul
 și tot le-nghesuiam în anul
 cel vechi sau cel ce va să vie
 fiind trecuți în veșnicie.
 Nici unul nu era prezent,
 ci-n margine, adiacent,
 fugind-napoi sau înainte
 să prindem doar un pic de minte,
 când fi-vom să dăm piept cu viața
 și vom zbura cu tot cu ața...

1907
Galați

*

Din cărămidă tencuită
e casa Grecilor zidită
și-i tip vagon cu cinci odăi
pentru cei mari și mici ai săi.
Din toate, odaia de la față
e cea curată, arătoasă,
ținută pentru musafiri
și pentru fețele subțiri.
Cu tablă e acoperită
și-n var imaculat spoită.
Ea are-un pod și-n podul ei
e-un paradis de porumbei.
Găsești acolo tot ce vrei.
În curte-un șir de pruni pitici
gârlani, cum cresc ades pe-aici.
Ei nu apucă să se coacă;
de cum se pârguie oleacă
sunt ronțăite, verzături
și strepezesc copiii-n guri.
În schimb sunt bune de acrit
la borș, ce nu s-a pomenit!
Copiii cei mai mari muncesc
și unul pe-altul ei se cresc.
Mai zilnic vezi o copiluță
în brațe c-un copil de țâță,
căci mama, cum să dovedească
altfel, pe toți să-i stăpânească?

Fetițele sunt ca mămici
pentru mucoșii cei mai mici.
Iar Greculeasa cel puțin
îl ține-n brațe pe mezin
ea singură având ca drept
de-a-l strânge pe cel mic la piept.
Iar dreptu-acesta pruncu-l are
pân'alt frățior la sân apare.
Pe Domnul Grecu – ceferist
nu l-am văzut vreodată trist
căci cu acordeonu-n brațe,
vrăjește doamne, coane, țate,
pe la botezuri, pe la nunți
el astfel descrețește frunți.
Și tata are-un bun renume
la monologuri și la glume.
Formăm cu toți o mare trupă
în care arta se întrupă.
Abia acum eu bag de seamă
copilăria-i hologramă
abia-ncăpută într-o coală
ca o plămadă ireală.
Un vis pe-un maldăr de cuvinte
desprinse din icoane sfinte.
M-a năucit melancolia
în jocul de-a copilăria
joc neuitat și-adevărat
demult jucat, demult uitat...

1 Iunie 2025

(fragmente din cartea O GURĂ DE COPILĂRIE,
editura ARIONDA, Galați, 2006, reeditată)

Proză scurtă

Luminița Potîrniche

Niciun străin

Cred că în camera cea rece a casei cu fața la nord încă mai stau la masă acei unchi și acele mătuși.

În hol, pe bucățița de mușama, pusă ca să nu aducem zăpada în casă, stau pantofii și ghetetele lor.

În cealaltă cameră, pe pat, un maldăr de paltoane. E semn că iar avem musafiri.

Casa miroase a om. Unchiul Costache glumește mereu când mergem la ei.

- Miroase aici a om străin.

Dar noi nu ne suntem străini. Nici atunci și nici acum.

Când eram toți vii, calzi, nervoși sau calini, duioși sau bravarzi. Acum, când am o panoplie de emisari trecuți de bariera timpului ca să vadă ce e pe acolo, niciodată nu e străin gândul cu care îmi aduc lumea înapoi și o scutur de uitare.

Mai ales la vreme de iarnă, de sărbătoare îndătinată și de furișat în cămărilor cu agoniseala memoriei.

Regresie

Astăzi, din nou, după zeci și zeci de ani, am pățit rușinea de a nu putea coborî din autobuz la stația necesară. Pur și simplu nu am putut. Călătorii păreau clădiți cu totul, unul în altul. Coborau doi și urcau zece. Eu am stat spate în spate cu o bătrână care a înjurat tot drumul de... născătoarea mamei lor. Am reușit să cobor la următoarea stație decât cea la care trebuia, complet amorțită. Am simțit fizic senzația aceea că mi se face rău. Autobuzele astea gălățene dau ca bonus și o ședință de cameră de gaze, nu știu ce gaze reintră în interior, că nu mă pricep.

Așa ce nostalgie amară m-a cuprins, mai ales că pe stâlpi fluturau stegulețe și pe o stradă perpendiculară pe bulevard niște muncitori mângăleau cu catran trotuarul rupt, așa peste noroi și baltă, iar alții asfaltau din urmă... Mi-a fost teamă că poate trebuie să stau la coadă ca să umplu sifoanele azi și eu umblu brambura. Sau poate mă caută Moș Gerilă îmbrăcat în haina albastră cu stele și eu prin târg... Așa ce m-am zăpăcit, de era să îi spun fetei de la covrigi tovarășa.

Până la capăt

Ceața s-a urcat cu mine în tramvai. S-a așezat pe scaunul din spate și îmi suflă în ceafă un abur rece, spăimos. La prima s-au urcat câțiva copii mucoși și murdari. Încep să cânte fals un colind. Greșesc numele personajelor principale. Fornăiesc, gângăvesc, sunt înghețați și flămânzi, probabil. Nu le arde lor de urat. Doar stau cu gândul la vreun bănuț pe care-l vor căpăta. Pasagerii privesc absenți pe geam. Nu bagă nimeni mâna în buzunar. Nici n-au de ce. Nimeni nu a auzit colindul. Face parte din zgomotul de fond al călătoriei cu mijloacele de transport în comun. Intră în prețul biletului. Ei coboară la prima sau la a doua. Să-i miluiască cine merge până la capăt. Dar, oare, cine merge până la capăt? Uneori nici vatmanul...

Mai pune o cană de apă în mămăligă!

Să cauți amintirile și să le așezi în capul mesei. Să sune telefonul fix, acela alb, butucănos, cu disc. O voce cunoscută să spună: mai pune o cană de apă în mămăligă, venim și noi. Apoi să rădă subțirel. Fereastra dinspre stație să își regăsească utilitatea. Să aștepți. Să numeri autobuzele care cotesc pe șosea. Fac stație. Nu fac. Era o cursă convenție. Se retrăgea la garaj. Se umple strada de lume. Să îi alegi din ochi pe cei care vor urca la tine.

- Uf! Tare greu trei etaje! Au îmbătrânit scările.

Noi, nu. Noi mai târziu vom zbura. Vom rămâne în albumul acela de amintiri. Dar nu chiar acum. Abia după ce va fierbe mămăliga.

- Nu sări în mine, că sar și eu în tine. Descântec de adormit mămăliga, ca să nu bolborosească prea tare.

După ce peștele va fi prins, jefuit de solzi, pus în alte ape, curate, aromate, aducătoare de poftă.

După ce tot usturoiul, cu alaiul lui de căței, va fi curățat și învins. Și noi ne vom așterne ștergare albe sub bărbiile care vor ieși mai târziu din poze, ca semn de personalitate. Mult mai târziu, cât mai târziu, din iarbă, din uitare.

- Mai pune o cană de apă în mămăligă! Sunt pe drum atâția neamintiți care își caută un loc la masă.

Semințe de lumină

Zgomotele de dimineață nu se aseamănă cu nimic. Moliciunea cu care cad semințele de lă-mâie într-o cană albă. Cuțitul de tăiat hârtie fâșâie deschizând semiîntunericul cu daune cât mai puține. Netimbrat, gândul cuiva la care nu te-ai gândit cade galeș pe un pervaz pe care nu îl ai. Dar cine are ce gândește și pierde ce risipește? Glasul unui copil în forfota acestor vârste cu ciorapi albaștri și funde pentru prietenii imaginari. Un tobogan acustic coboară vertiginos acutele în liniște. La marginea către amiază s-o fi tăiat o pădure, trilurile vin din viitor ca să își salveze prezentul. Poate că de aceea mai aud papuci cunoscuți pe stradă. Mi-ar fi fost mici, mi-au fost mari... de undeva, dintre unele învierilor cu puterea dorului, cineva căruia îi erau tocmai potriviți calcă pentru mine de parcă ar fi, de parcă aș fi, de parcă vom fi. Și dimineața lucrul acesta chiar mi se pare posibil și nemuritor.

Istorie recentă

Ceva totuși s-a schimbat în viața la bloc. Cu ani în urmă, pe la vremea asta, apăreau grătarele în rigola de la blocul de vis a vis. Sau la garajele din stânga. Sau aiurea, printre blocuri. Uneori și sub balconul meu.

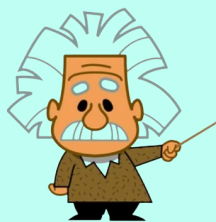
Blocul de vis a vis are vreo cinci scări vizibile de la noi. Fiecare scară își trimitea exponenții să grătărească ceva la bordură. Clasa muncitoare de la bloc mânca bine prin exponenți. Restul cu fumul. Cu priveliștea. Vedeam câte capoate noi s-au mai procurat. Din alea lungi, de mătase. Cu flori și reve-re mari. Ce costum de trening și-a luat nea Gigel. Dacă i-a spălat nevasta bine maioul sau dă în gri. Veneau femeile cu carnea descoperită pe farfurie.

Bărbații făceau vreascuri, ațâțau focul. Doamnele își scuturau poalele pe acolo. Mai o muzică. Mai o sticlă de bere sau o cană de vin de butuc. Căinii locului dădeau în delir. Pe mâțe le apuca stre-chea. Pe noi nervii capului. Rufe de pe sârmă căpătau gene negre de stiriție. Apoi lumea se retrăgea la siestă. Ba un cântec vesel de pahar, un zar, o bătaie casnică.

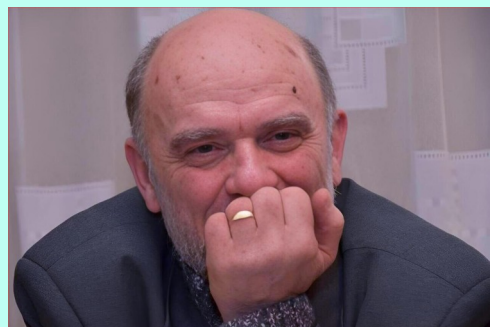
S-au dus zilele. Acum lumea mănâncă de la mall, în casolette de unică folosință pe care le lea-pădă pe la scări, tot prin exponenți. Ca să se demonstreze nivelul de trai. Nivelul de educație nu mai trebuie demonstrat. El este cel care este.

Că dacă n-ar fi, nu s-ar povesti și n-am putea noi să ascultăm dialoguri telefonice în limba lui Dante, când ne ducem să aruncăm gunoiul. Noi, ceilalți.

Amintiri de la catedră

Prof. Teodor Parapiru

Povestea unei ghicitori

Lecția despre proverbe, zicători și ghicitori s-a bucurat de receptare entuziastă. Tema care solicita exemplificările acestor specii ale literaturii populare a depășit așteptările mele cele mai optimiste. Fiecare elev avea câte cel puțin șapte-opt proverbe, cinci-șase zicători și zece-douăzeci de ghicitori. Normal că spintecau aerul cu mâinile ridicate.

- Întâi, să stabilim care sunt mijloacele artistice sau tropii prin care se realizează ghicitorile, proverbele și zicătorile?

- Ghicitorile sunt comparații și metafore, dom' profesor! Se prezintă surprinzător ceva – un obiect, un animal, un personaj, un fenomen – și, dacă îți merge mintea, îl recunoști. Dacă nu – rămâi în stație, trist și obosit!...

- La fel e și cu proverbul!... Dacă-nțelegi învățătura lui, devii înțelept și nu mai e nevoie să te dai cu capul de pereți, ca să știi că sunt mai tari.

- Zicătoarea este mai mult podoabă, are farmec, iar uneori cel de care este agățată nu mai scapă de ea.

Răspunsurile nu sunt tocmai oficiale, dar se potrivesc cu spiritul publicului.

- Hai la treabă cu ghicitorile, să vedem dacă le aveți cu știința și cu detectivistica!

Și începe un adevărat turnir, la care particip și eu. Mă prezint onorabil și unii chiar se miră că dau răspunsuri bune. Câțiva (Silviu, Mihai, Emilia, Diana) obțin aprecierile celorlalți pentru că propun ghicitori care nu pot fi descifrate, sau se remarcă rezolvându-le pe ale altora.

În peisajul spectaculos, observ că Gina stătea răbdătoare cu mâna ridicată, fără să se agite sau să se ridice din bancă și să vocifereze.

- Ne spui și dumneata o ghicitoare, Gina?

Se ridică și, după ce se potolește hărmălaia, spune:

- „Găinușă peștriță/ Duce veste lui Gheorghită”.

Izbucnesc hohote de râs și interjecții dezaprobatore. Vreo zece glasuri însoțesc răspunsul cu exclamații de pronunțată dezamăgire:

- *Scrisoarea!* E slabă, Gina! îi zice compătimitor Tiberiu.

- E prea ușoară ca să fie valoroasă! Încearcă să o consoleze Flori.

Intervin:

- Mie mi se pare foarte interesantă această ghicitoare!

- Dacă ne convingeți și pe noi, poate vă punem și notă bună. Pe scurt: o găină pestriță, adică scrisul pe hârtie, poartă informații (*duce veste*) către individul Gheorghită. Răspuns: *scrisoarea*. Ghicitoare de doi bani! rezumă situația Andrei.

Clatin din cap a îndoială:

- Hai să vedem dacă lucrurile stau așa, sau suportă întrebări și îndreptări... Când credeți că a apărut această ghicitoare?

- Este veche!
- Este foarte veche!
- Este rudă cu Toma Alimoș și cu meșterul Manole!
- Are vreo 70 de ani!
- Are mai mult de 100 de ani!

Vin cu altă solicitare:

- Și unde credeți că a apărut? În spațiul rural sau în cel urban?

Răspunsuri rapide:

- La țară, dom' profesor!
- La oraș, găinile erau aduse cu certificat de deces la vreun doctor, ca atenție la vreun profesor, ca răsplată la vreun avocat sau ca produs alimentar la vreun restaurant, și nu mai contează dacă era pestriță, albă, roșie sau neagră!

- Bineeee! Acum să vă văd! *Cine a compus-o?*

Răspunsurile vin rebele:

- O țărancă!
- Sfântul Duh!
- Un copil isteț ca mine!
- Gheorghită însuși, după ce-a tăiat găina!

Încerc să le dau repere înainte să o ia razna cu alte bănuiele:

- Aveți în vedere prezența a două diminutive: *găinușă* și *Gheorghită*, apoi gândiți-vă cine avea grijă de păsările din ogradă, de obicei la țară?

Tresare Viorel:

- A compus-o o fată! „Țărăncuță,/ țărăncuță,/ cu bujori în obrăjori...”, cum zice cântecul! Fiindcă fetele au grijă mai mult de păsările din curte, că le trimit mamele să facă treabă, să le dea să mănânce, să le pună apă în teică. Ele ajung să cunoască fiecare pasăre în parte... Iar Gheorghită este iubitul sau prietenul ei!

- Bravo, tinere! Și ce părere ai, știa copila asta să scrie sau nu?
- Poate știa, poate nu știa, depinde!

- Și, dacă nu știa, la cine se ducea să-i scrie o scrisoare? Ce persoane din lumea satului știau să scrie?

- Învățătorul!
- Un notar!
- Primarul!
- Un preot!

Admit:

- Mai degrabă un preot, ținând seama de vechimea ghicitorii. Reiau: Gheorghe este *Gheorghîță*, așadar implică un sentiment de apropiere, de afecțiune. Unde să fi fost plecat *Gheorghîță*, ca să fie cazul să-i scrie *Ilenuța*?

Râsete:

- În Spania, la căpșuni!
- În Italia, la construcții!
- În Franța, figurant în filme!
- În spațiu, cu Dumitru Prunariu!

- Hai să fim serioși! Nu amestecați actualitatea noastră cu aceea de mai mult de o sută de ani în urmă! Unde plecau toți tinerii din sate la un moment dat din viața lor?

Dinu se luminează:

- În armată. Unii nu plecau toată viața decât o singură dată din sat, când se duceau în armată! Mi-a spus bunicul astă-vară, când am fost la ei la țară!

- Și cum credeți că s-a întâmplat ca Ilenuța să compună ghicitoarea?

- Păi, s-a dus la preot și i-a zis: *Părinte, vreau să-i trimit o scrisoare lui Gheorghîță în armată!*, și preotul s-a așezat frumos la masă și a scris ce i-a dictat ea, iar fata vedea cum se umple pagina cu semne! Și i s-a părut că seamănă cu penajul găinii pestrițe de acasă, care pentru ea era *găinușă* și s-a gândit că pasărea asta pestriță *răbdătoare* pentru Gheorghîță, cu care avea vorbă să se mărite când urma să se întoarcă!

- Măi, măi, nici eu nu aș fi explicat mai bine! Notă maximă! Acum spuneți-mi cum a intrat ghicitoarea în circulație!

Gina preia inițiativa. În fond, ea adusese în prim plan ghicitoarea!

- Ilenuța s-a întâlnit cu alte fete la o șezătoare și când a crezut că este cazul, le-a invitat să găsească răspunsul la ghicitoarea ei!

- Și, oare, prietenelor ei li se va fi părut ușoară?

- Asta n-am cum să știu, dar mie mi s-a părut foarte frumoasă!

- Primești și tu nota zece cu acest prilej, fiindcă ai știut să alegi o *piesă* interesantă! Vă felicit pentru prestațiile voastre, dar să știți că ar mai fi fost multe de spus despre fiecare personaj în parte (*Ilenuța, Gheorghîță, preotul, familia fetei, relația ei cu Gheorghîță, sfaturile preotului* etc.), despre *înfățișarea lor fizică*, despre *hainele pe care le purtau* etc.

- Ați avut dreptate, dom' profesor, ghicitoarea asta nu-i deloc ușoară sau simplă! Să știți că nu numai dumneavoastră ne puneți note, dar și noi punem note profesorilor. Fiți liniștiți! Eu vă dau notă mare! mă apreciază Laurențiu.

- Mulțumesc, sunt onorat, prietene!

- După ora asta o să le spun alor mei acasă că viața e o ghicitoare, să văd dacă pricep ceva!

- Oho, ai stofă de filozof!

- Știam eu! râde încântat Laurențiu, iar ceilalți îi transmit saluturi ceremonioase. Unul chiar îl asigură că merită felicitări *pestrițe*!

Prin Văile Golgotei

Fragment

Ion Avram

Într-o noapte, când mă întorceam dintr-o cursă, îmi vine să descalec și să cobor chiar pe malul apei. Hai, calule, să vedem luna în apă! îi zic trăgându-l de căpăstru. Era lună plină. Printre sălcii se vedea apa strălucind. Și o liniște!... numai broaștele!... și stelele!... M-am așezat pe o buturugă, să privesc cu un fel de melancolie metafizică. Gândeam aproape poetic. N-aș putea să-ți explic exact. Ceva, în genul: dom'le, câtă lume vede luna, chiar în momentul acesta!... dar, și câtă lume n-o vede!... Mă simțeam privilegiat, acolo, la ora aceea... și încercam un soi de compătimire pentru cei care nu vedeau luna... sau pentru cei care o priveau, dar, pur și simplu, n-o vedeau... Și-i mulțumeam calului că mă aflu în starea asta și din cauza lui... Nu știu cât am stat pe malul apei... O oră, poate... Când să plec, îmi trece așa, prin minte, să glumesc cu calul. Să plec și să-l fac să creadă că l-am uitat. Mă ridic de pe buturugă. Plec fără să mă uit înapoi. Și ce crezi? Calul nechează și vine după mine. Nu oricum, ci hotărât și împingându-mă cu botul, ca și cum mi-ar fi reproșat... Se vedea că este nedumerit, în firea lui de cal. Parcă-mi spunea: cum se poate să mă lași, stăpâne? Tocmai tu? Și tocmai pe mine?... Atunci am realizat că sunt stăpânul lui, un fel de omul lui, așa cum el era calul meu, nu pentru că l-am adunat de pe stradă și l-am îngrijit, ci pentru că așa a hotărât el, calul... să-i fiu stăpân prin iubirea lui de cal... și nu proprietar, prin acel fel de șantaj, prin care dai cuiva ceva, numai ca să primești altceva, în schimb... Dându-mi seama că și eu am un atașament, o afecțiune pentru el, aplic un fel de reciprocă a situației și mă trezesc vorbind cu calul, noaptea, pe faleză: stăpâne cal!...

păi, dacă așa stau lucrurile, cum te mai pot lăsa la țară?... nici să trăiești toată viața într-un uscător!... nu pot rămâne cu tine, acolo!... hai, o zi-două, pe lună!... dar, nu mai mult!... eu sunt mare domn la oraș!... n-am cum... nu mai am cum!... vezi și tu: asfaltul - asfalt; neoanele - neoane; căldura, iarna - căldură; apa - direct de la robinet; berea - bere; vorba ceea: la botul calului! pardon de expresie!... fetele - fete; prietenii - prieteni... n-am cum, te rog să mă înțelegi!... o zi-două, pe lună... atât!... dar, pentru tine, va fi mult mai bine acolo... îți garantez!... lună, stele ai și acolo, stăpâne cal!... mult mai multă lună și mult mai multe stele!... n-ai să mai stai între patru pereți ori părăsit pe străzi, în soare și fără strop de apă... nuu!... acolo e altfel!... să vezi ce aer și ce umbră de la salcâmi!... și ce apă ai să bei, stăpâne cal!... nu mai vorbim de iarbă!... pe toate drumurile... nici n-ai să te uiți la ea... pentru că tu ai să paști direct pe firul văii, unde-i mai fragedă!... nu-ți mai spun de drumuri!... să mergi pe ele și cu ochii!... de o parte și de alta - lanuri și copaci... nici urmă de piatră... ai să mergi pe toate drumurile și ai să le înveți, de-ai să poți ajunge singur acasă... parcă te văd: trap-trap! trap-trap!... și chiar la galop, dacă vei avea chef... ai să vezi, stăpâne, ai să vezi!... Și eu, când voi veni acasă, am să te mângâi și am să te întreb ce ai mai făcut, și dacă ți-a fost dor de stăpânul tău, stăpâne cal!... Și am să-ți spun ce dor mi-a fost și mie de tine, pentru că, poate știi, fără dor nu se poate... Altfel, putem sta o veșnicie, amândoi, într-un uscător... asta nu-i viață!... fiecare la locul lui... fiecare cu treaba lui... așa-i bine, frațe cal!...

Îl priveam și mă mândream cu el. Cum arată, nu cred să-l mai recunoască cineva în gloaba care a fost.

- E-hei, ce hoț de cai îmi ești!... am să te spânzur!, ce zici?

Râde. Privește fără țintă.

- De gâtul tău, chiar acum!, spune și bea.
- Unde doarme? Pe beton?
- Caii dorm din picioare...
- Serios? Asta nu știam! Aș putea să-l văd și eu?
- Când dorești... Numai că, te-aș ruga, păstrează secretul!... Măcar până-l duc la țară... Știi cum sunt vecinii!... Vorba ta: mă mai trezesc și hoț de cai!...
- Absolut! Stai fără nici o grijă!
- Apropo, cine ți-a spus de cal?
- Păi, ia să vedem... cine mai știe?...
- Doar Victor.
- Păi, vezi?!... Tatăl tău are cai?
- Are. O iapă murgă și un armăsar alb.
- Cu asta ce-o să faci? Apropo, ce nume i-ai dat?
- Probabil, o să vindem iapa, să rămânem cu doi cai albi, cum mi-am dorit, când eram copil!... apropo de apropo: l-am numit Ghiocel.
- De ce?
- Stai să vezi!... Într-o zi, am cumpărat niște ghioceli târzii, de la o țigăncușă, din colț, așa, fără nici un motiv... Era frumoasă... am cumpărat un buchet... am intrat în uscător... și calul, haț! de ghioceli... mi-i mănâncă... Ce-ai, măi, Ghiocel?, îi zic... ți-i dor de iarbă verde?... las'că mergem la țară, să vezi și tu ce-i țara, că ne sufocă piatra asta... mama lui de oraș!... Și Ghiocel i-a rămas numele!...
- Îmi place... Spuneai că ți-ai dorit doi cai albi... De ce?
- De ce, de ce... De ce, de ce... Parcă ai fi copil!...

O privește zâmbind.

- Am înțeles, maturitatea voastră!...
- Stai să vezi!... Era unul la noi în sat, prieten cu tata. Ilie Drăgan îl chema. A alunecat, într-o noapte, de la glod, prin gaura podului peste Băluș, o râpă de pe la noi, și l-au găsit mort, a doua zi, cu fața în mâl. Au zis unii că era beat. Nu era... Cum îți spuneam, Ilie Drăgan avea doi cai albi. O frumusețe! Și o căruță de Brăila. Bărbat arătos și mândru, cu mustață. Îmi plăcea de el și de caii lui. Un fel de model pentru mine. Doream să fiu ca el, când voi fi mare. Cum vezi, nu a mai rămas decât dorința de a avea doi cai albi. Drept să-ți spun, nici n-aș mai ști ce aș face cu ei. Doar așa, să-i văd acolo, în ograda părinților, ca pe unul dintre puținele visuri împlinite. Mă gândesc și la bietul tata, că-i bătrân și așa de singur!... Poate se mai ia cu caii, că tare-i mai plac și lui!...
- Da', dom'le!... Interesant!... Când ziceai că pot să-l văd?
- Chiar astăzi, dacă vrei.
- Te mai întorci la redacție?
- Mai trec. Nu se știe... poate mai aflu ceva... A fost un jaf la casa de schimb valutar...
- Am auzit. Vuiește orașul. S-o mai fi aflat ceva despre criminali?
- Nimic, deocamdată. De asta mă și întorc. Poate mai prindem ceva... un telefon... un zvon... Dacă poți, vino deseară! Am și un vin alb la frigider...
- Absolut! După opt, e bine?
- Perfect!

Deasupra apei, aerul tremură.
Și în ochi înverzește dorința.

După cum găsește cheia, își dă seama că a fost cineva prin redacție. Descuie și intră. Pe birou, un mesaj: Unde umblați, băi? Că-mi duceți ziarul de râpă! Vedeți că a fost un jaf la o casă de schimb valutar! Știe tot orașul, și voi ardeți gazul de pomană!

Ce-ai mai aflat despre motorul acela de barcă și despre paznicul dispărut? Vreau ca mâine, cel târziu poimâine, să văd articolul cu paznicul prins sau hoțul – care-o fi acela! Nu mă privește cum! Mergeți la poliție, pe șantier... Vorbiți cu muncitorii, cu directorul. Nu mă interesează cu cine! Găsiți hoțul, că, altfel, zburați! Tractoriștilor! Alex, spune-le băieților să fie în priză! Poate prindem ceva despre criminali! Ia bani de la casierie și mergi la Mănăstirea Derwent, undeva, în sudul Dobrogei! Cică se fac nu știu ce minuni, pe acolo! Am văzut aseară o emisiune de la fața locului! Pleacă un autocar, vinerea, din fața bisericii Sfântul Ilie! Du-te și vezi! Noroc! P.S. Să nu uiți aparatul foto și reportofonul!

Când Alexandru Țugui intră în șantier, portărița scoate capul prin ghișeu la punctul de control, îl măsoară cu privirea și-l întreabă:

- Dumneavoastră?
- Sunt de la ziar și aș vrea să intru la șeful de șantier.
- N-avem șef de șantier.
- Da' ce-aveți?
- Noi avem dom' director.
- Mă rog, atunci aș vrea să intru la dom' director.
- Legitimația, vă rog!
- Da, sigur... Pofțiți!

Îi întinde legitimația. O ia, o întoarce pe ambele părți, o deschide, îl privește, citește, îl privește din nou și notează ceva într-un registru.

- Mda... Așteptați.

Duce receptorul telefonului la ureche și rotește de două ori discul. Hârâitul acestuia se aude până dincolo de poarta șantierului. Un halooo! lung și fornăit sperie vrăbiile de pe marginea ulucului de tablă.

- Un domn de la ziar. Vrea cu dom' director.

Vocea iese deodată dogită, și pe gură și pe nas. Așteaptă cu gâtul strâmbat spre firul telefonului și cu privirea tâmpă pe asfalt.

- Am înțeles. Imediat!

Trânțește receptorul.

- Pofțiți, dom'le! Veniți după mine!

Scurtă și dolofană, intră pe ușa clădirii administrative, taie holul și urcă la etaj, legănându-se ca o focă. La etaj, se oprește lângă ușa pe care scrie *Secretariat* și-i arată cu palma dreaptă direcția.

- Aici, dom'le.

- Mulțumesc, doamnă.

- N-aveți pentru ce, dom'le, zice și pleacă legănându-se pe holul lung și întunecos, cu uși dese de o parte și de alta.

Bate la ușă.

- Intră! se aude poruncitoare o voce de femeie.

Deschide ușa și intră. Prin fereastra largă, lumina vine dinspre nord. Lângă fereastră, o masă cu vază goală. Apoi, perpendicular cu fereastra, un birou de lemn lung, lat și lăcuit. Calculatorul, telefonul și registrul – unul după altul, pe birou, de la stânga la dreapta. Sus, în colțul din dreapta, pânza afumată a unui păianjen. Lângă perete, cuierul și două scaune. Pe scaunul tapițat, cu spate înalt, în spatele biroului, plimbând cu mișcări scurte mouse-ul, secretara. Nu-l privește. Scrutează monitorul. Tânăra. Blondă. Tunsă scurt. Ochi, parcă, verzi. Clic-clic, se aude mouse-ul. Zing-zang - face difuzorul. *Jocuri. Și poți să juri că muncește de-o trec sudorile. După cum se-ncruntă, după cum urmărește ecranul. Clic-zing! Clic-zang!... Jocuri.*

- Bună ziua!

- Bună ziua! Ce doriți?

Vorbește încruntată, preocupată. Fără să-l privească. Scrutează ecranul. Ochii - parcă verzi. Zing-zang! – difuzorul.

- Sunt de la ziar și...

- Știm. Luați loc și așteptați!

Pe fereastră, pe podul de peste calea ferată, un tractor cu remorca plină de muncitori. Un tren care va trece pe sub pod și uieră în depărtare. Se așează pe scaunul de la fereastră. După alte câteva zing-zang-uri rapide, secretara ridică receptorul telefonului și apasă pe butonul roșu privindu-l. Da. Ochii verzi.

- Domnul de la ziar!, zice. Da, bine!

Se ridică, deschide ușa mare capitonată pe care scrie *Director* și face un gest larg, protocolar.

- Poftiți! Domnul director v-așteaptă!

Intră cu privirea agățată în decolteul adânc al secretarei care, brusc, îi zâmbeste. Directorul – un tip trecut de șaizeci de ani - se ridică și vine spre el. Își strâng mâinile.

- Alexandru Țugui de la...

- Se poate, domnu' Țugui! Da' vă cunoaștem. Dumneavoastră nu ne cunoașteți pe noi. Normal, nu?, zice, zâmbind complice. Sunt directorul unității, Victor Moisescu. Poftiți! Luați loc!

Încăperea are două birouri așezate perpendicular. Unul mare, de-a lungul încăperii și altul mai mic. În timp ce-i arată un scaun, directorul se așează, cu fața spre fereastra larg deschisă. Lumina - tot dinspre nord. Alege un scaun. Biroul directorului, în dreapta. Deasupra, sus, în perete, peste capul directorului, stema României. În spate, într-un trunchi de piramidă plușat, steagul tricolor. Trunchiul de piramidă mai are un locaș gol. Steagul roșu, gândește.

Gârâie și ăsta de-atâta patriotism!

Zâmbeste ascuns memoria:

- *Tovarășu' Țugui, dumneata răspunzi de steaguri și de tablouri.*

- *Am înțeles, tovarășe președinte.*

- *Vezi că sunt în jur de cincizeci de steaguri: douăzeci și cinci roșii și restul – tricolore.*

- *Cincizeci. Am înțeles.*

- *Și să nu uiți de tablouri. Sunt zece. Cinci și cinci. Ai înțeles?*

- *Da, tovarășe președinte. Cinci cu el, cinci cu ea.*

- *Ai grijă cum vorbești! Faci un tabel cu cincizeci de oameni. Douăzeci și cinci bărbați și restul – femei. Pentru steaguri. Și zece – pentru tablouri. Cinci femei și cinci bărbați. Să-i alegi după sprânceană. Și să-i anunți din timp, să se îmbrace corespunzător! Ai înțeles?*

- *Da, tovarășe președinte.*

Apoi, soarele acela de august... Lumina aceea plată, înăbușitoare... Și cei peste două mii de oameni în curte, în stradă, în soare, așteptând....

- *Cine răspunde de steaguri?*

- *Eu, tovarășe secretar.*

- *Le-ați pregătit?*

- *Le-am pregătit, tovarășe secretar.*

- *Câte sunt?*

- *Patruzeci și nouă.*

- *Cum, patruzeci și nouă? Trebuia să fie cincizeci.*

- *Patruzeci și nouă am găsit. Să trăiți! Douăzeci și cinci – tricolor și douăzeci și patru – roșii.*

- *Lipsește un steag roșu?*

- *Da, tovarășe secretar.*

- *Aflăm noi ce-i cu steagul ăsta roșu...*

- *Aflăm, să trăiți!*

- *Tovarășe Țugui, te duci imediat în biroul directorului, iei steagul roșu și-l aduci înapoi!*

- *Am înțeles!*

- *Tovarășe director, am venit să iau steagul roșu.*
- *De ce să iei steagu' roșu?*
- *Așa mi s-a spus.*
- *Nu iei nici un steag roșu, ai înțeles?*
- *Am înțeles, să trăiți!*
- *Sindicatu' să-și facă steaguri, dacă are nevoie de steaguri!*
- *Am înțeles, da' nu sindicatu'...*
- *Nu sindicatu'? Da' cine...*
- *Tovarășu' secretar de partid...*
- *Tovarășu' secretar! De ce nu spui așa, tovarășe inginer? Fii atent ce vorbești, că ești tânăr, ai toată viața în față. Fii atent, tovarășe inginer, fii foarte atent! Ia steagu', dacă așa a spus tovarășu' secretar. Dacă vrea, îi dăm și tricolorul.*
- *Nu. Tricolorul nu-l vrea.*
- *Nici tabloul?*
- *De tablou n-a spus nimic.*
- *Dacă-l vrea, vino și ia-l!*
- *Da, să trăiți!*

Plat și apăsător, soarele – aproape perpendicular pe cele peste două mii de creștete. Ca un câine la umbra peretelui din dreapta, așteaptă...

- *Lasă umbra, tovarășe Țuguî. Împarte steagurile și tablourile. Tovarășul... la femei și tovarășa... la bărbați. După listă. Ai înțeles?*
- *Am înțeles, să trăiți! Popescu Virginica – tablou cu tovarășul... Munteanu Petru – tablou cu tovarășa... Ariton Costel – tricolor. Drăguș Vasile – steag roșu.*
- *Fulguind pe birou, memoria.*

POEZII

Daniela Gumann

TĂCEREA

Instig cuvinte în versuri printre rime,
Pe pagini scriu cu gânduri în delir,
E un tărâm arid, cu aspre clime,
Pe care mor poezii care nu dau bir.

În colțul alb al nopții, stau și caut
Să prind în slove dorul, gândul pur,
Și chiar de lutul greu mă ține-n lațuri,
Îmi sap destinul pe un pergament obscur.

Acolo unde stelele se sting,
Îmi port cuvântul ca pe-o cruce grea,
Și din durere, versul meu învinge,
Sfidând moartea, cerul și tăcerea.

Un câmp de luptă a devenit această poezie,
Cuvintele-s soldați ce nu se tem,
Și chiar de trupul lor cade pe hârtie,
Rămâne-n urmă-un cântec, un poem.

RUGĂ

Doamne, ia-mi tot ce-i străin de mine,
Și graiul înalt, și falnicele ranguri,
Ia-mi funcții, vorbe goale, ce mă-nchină,
Și lasă-mă în sat, să-mi scald liniștea în larguri.

Fă-mă copil, în zile fără teamă,
Cu zâmbet pur și vise de lumină,
Să simt din nou mângâierea de mamă,
Ce-n brațe calde dorul mi-l alină.

Ia-mi, Doamne, tot ce viața-mi destramă,
Și dă-mi iar drumul către roua dimineții,
Să fug pe câmpul unde vântul cheamă,
Și-n ochii mamei să regăsesc temeiul vieții.

Dă-mi joaca simplă, fără griji și frică,
Și glasul dulce al chemării ei,
Să simt în suflet că-n taină încă pică
Ploile iubirii din anii cei dintâi.

E GREU

Încep să scriu cu greu o altă carte,
Cu amărăciunea-n suflet, mâna grea
Îmi strânge pieptul parte-n parte,
Dar nu mai vreau să țip de disperarea mea.

Să fie costul cărții mult mai mare?
Durerea să se-nalțe într-o scriere,
Și lacrima să curgă-n veșnicire.
Cu fiecare slovă ce se așterne,
Gândul se-mparte-n două,
Mă simt ca o toamnă eternă,
Tristețea mă-apasă și afară plouă.

Cu greu scriu, dar scrisul nu-i o vină,
E doar un glas tăcut și răscolit,
O mână tremurând pe o coală fină,
Ce-nșiră versuri de gând nesfârșit.

În cartea mea, durerea e o artă,
Iar suferința mea nu-i un hazard,
Să fie costul mult, dar nu-n zadar,
Sperând să fie-un ultim chin bizar.
Și-n versuri mă eliberez, treptat,
Speranța-mi crește-n fiecare rând,
Căci gândul scris pe foaie-i alinat,
De glasul mut al inimii arzând.

Și-ncep să scriu, chiar dacă scriu cu greu,
Altă carte, cu o speranță pentru mâine
Și, poate, cititorul meu
Va simți că e și el ca mine.

CUVÂNTUL SFÂNT

Rămasă-ntr-o angoasă, simțeam cuvântul sfânt,
Ca ploaia ce coboară din cerul plin de vânt.
Căzută din rugăciune, din caierul cu nori,
Voiam din cer minune, cu el să te cobori.

Să-l pui într-o poveste, să-i dai un rost divin,
Să-l împletești în versuri, în șoapte ce suspin.
Prin lacrima de stele, să curgă-ncet spre noi,
Să ne aducă pacea, în tainicele ploi.

În umbra serii blânde, când visul prinde glas,
Îți simt prezența dulce, într-un albastru pas.
Din rugă se coboară cuvântul dorului
Și se-mpletește-n noapte, în pânza norului.

Pe fir de argint viu, îl scrii pe tâmpla mea,
Și-n murmur de iubire, te simt din nou, așa.
Cuvântul sfânt coboară, și-l prind în suflet lin,
Îl punem laolaltă, într-un destin divin.

Rămasă-ntr-o angoasă, acum te regăsesc,
În fiecare vers, cuvântul îți rostesc.
Minunea-i căutată, în rugi și dor adânc,
Și-n povestea noastră, împreună ne-nfrâng.

POEZIE *și* PROZĂ

Georgeta Muscă-Dană

Spune-mi, Dunăre!

Spune-mi, Dunăre bătrână, peste tot, de unde vii,
Tot așa grăbită-i clipa să ne arunce-n veșnicii?
Tot așa e și iubirea, cu trădări, cu patos orb
Sau din cupa armoniei sufletele tihnă sorb?

Poți să simți arsuri de lacrimi revărsate-n al tău trup?
Ca izvoarele de munte și durerile irup?
Spală Cerul ochii vremii cu izbânda de a fi
Și-nfloresc din rouă crinii într-o rugă-n zori de zi?

Spune-mi, Dunăre albastră, mai auzi sunând la fel
Altă Limbă, ca a noastră, cu parfum de mușetel?
Râde-n ritmuri poezia, când curg rimele șuvoi,
Se aud balade, doine, iarba cântă ca la noi?

Orice-ai spune, sfântă apă, cu-al tău glas trudit de ploi,
Te ascult, dar știu că-n lume, nicăieri nu-i ca la noi!

Foto: Tossy Isofache

Vina de a fi

Din fragedă pruncie speranțele ne mor,
Nu-i nimeni să mai creadă c-avem un viitor.
Nu știm de unde suntem și încotro pornim;
Copii doriți, o, Doamne, cât ne-am dori să fim!

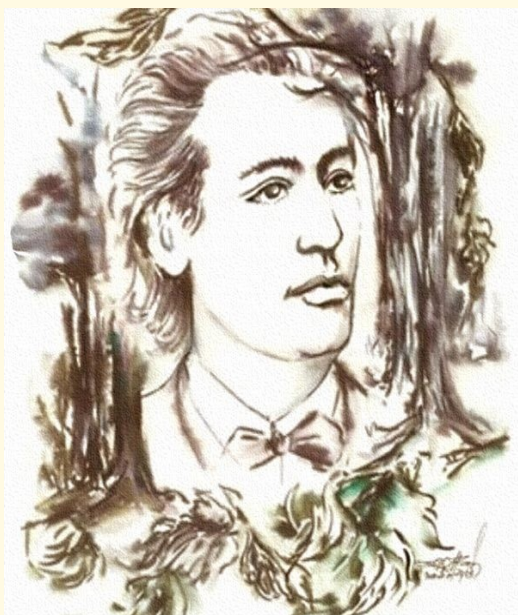
Nu știm unde-s părinții, nici dacă le e dor;
Dileme ne apasă, destinele ne dor.
Tristețea e povară, n-ai cum să o alungi,
Iar visele sunt aspre și nopțile prea lungi.

Suntem și noi ființe, nu umbra unui nor!
Avem și noi dorințe ascunse într-un zbor.
Frustrarea ne sugrumă și vina de a fi,
Dar ne dorim familii, măcar pentru o zi!

Ne arde disperarea când ruga e în van
Și bem amarul cupei cu numele Orfan.

Mai vino, poete!

Eminescu în grafica Constanței Abălașei-Donoșă

Când teiul simte-n trupu-i durerea cum se-ascute,
Iar dor de tine arde prin sevele tăcute,
Mai vino, Eminescu, și slova ta cea rară
Să-i fie catapasmă pe rana seculară!

Mai vino, drag poete, prin freamătul din plop
Ce-au îmblânzit în verde și rimele, și tropii;
Mai spune-le că-n Ceruri, cu șoaptele de îngeri,
Tu scrii iubiri virgine pe nenumite plângeri.

Fecior al clipei sfinte, cu chip de neuitare,
Rescrie „Glosa” vremii pe valuri de iertare
Și cântă, de se poate, prin frăgezimi de nuferi,
Să afle lacul, codrul, c-ai încetat să suferi!

Trimite-ne înscrisuri cu selenare leacuri,
Iar nimbul nemuririi să te-nsoțească-n veacuri!

Copilărie furată

George avea zece ani. De tatăl lui nu știa nimic, îl văzuse doar într-o fotografie care la un moment dat a dispărut din casă, iar mama plecase de nouă luni în Germania. Pe el și pe surioara lui, Amalia, în vârstă de cinci ani, i-a lăsat la o vecină din curte, cu promisiunea că îi va trimite lunar bani ca să poată avea grijă de ei. Maria era o bătrână în vârstă de optzeci de ani, dar foarte sufletistă. S-a străduit să aibă grijă de ei, l-a urmărit cu atenție pe George și l-a sfătuit să nu abandoneze școala, așa cum a vrut el spre sfârșitul anului școlar. Și-ar fi dorit să o ducă pe Amalia la grădiniță, dar fiind departe de casă a renunțat pentru că ea, având probleme de sănătate, ieșea rar din curte, doar până la alimentara și farmacia din zona ei și foarte rar la piață. George era cel care mai făcea cumpărăturile.

Le vorbea mult despre credință, încerca să-i facă să înțeleagă importanța unei rugăciuni, le explica mereu că Dumnezeu ajută oamenii, dar și ei trebuie să vină în întâmpinarea Lui. Pe George îl cucerise modul ei de a le vorbi, nu se culca până când nu-și spunea rugăciunea și se ruga pentru sănătatea mamei lui, a surorii și a bătrânei din curte.

În nouă luni, bătrâna s-a descurcat nepus de greu pentru că mama copiilor nu a trimis nici un leu. Având o pensie foarte mică, a înțeles că nu-i mai putea ajuta. Nu-i ajungeau banii nici pentru mâncare, dar pe lângă aceasta, copiii mai aveau și alte nevoi. Iar ea se simțea tot mai obosită, boala o epuiza. Era mijlocul lunii noiembrie, prima ninsoare îmbrăcase deja orașul în alb și un ger pătrunzător se întetea cu fiecare zi. Copiii nu aveau lemne pentru foc, iar ea abia își încălzea o cămăruță cu un pat pentru o persoană. Acolo gătea, acolo dormea, în rest era rece peste tot.

Din cauza neajunsurilor, George a renunțat la școală și pentru a mai face rost de bani sau de mâncare, mergea foarte des la un depozit de mărfuri și în Piața Centrală. Îi ajuta pe cei care aveau nevoie de mutat marfă, de aranjat. Era

muncitor, respectuos. Piețarii îl îndrăgiseră și îi găseau câte ceva de făcut, mai mult din milă. Se întorcea acasă cu câteva fructe sau legume, dar era fericit că avea ce să-i dea surorii de mâncare. Când avea și bani, o răsfăța, îi cumpăra ceva bun. Cineva îi sugerase o dată să cerșească, nu a fost de acord și nu a făcut-o niciodată, deși suferea cumplit când surioara lui îi spunea că își dorea ceva anume. Voia să muncească, nu să stea la colț de stradă cu mâna întinsă, dar pentru vârsta lui nu prea găsea.

Știind că era un copil foarte inteligent, deja matur în gândire, Maria a vorbit cu el și i-a explicat că nu vor supraviețui peste iarnă și să o lase să ia legătura cu cei de la Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului. A refuzat categoric, dorea să poată avea el grijă de sora lui.

Era sfârșitul lunii noiembrie și orașul se pregătea deja pentru sărbătorile de iarnă. În fiecare an, George era încântat de luminile care clipeau vesele peste tot, de freamătul mulțimii, de jocurile diverse din parcul în care trona bradul împodobit, dar în acea seară era mai îndurerat ca niciodată. Era cu sora lui la marginea parcului, privea dus pe gânduri renii, pe Moș Crăciun, bradul și pe copiii care alergau fericiți, în chiote de bucurie. Dinspre grătare venea un miros îmbietor care îl amețea, nu mâncase nimic în acea zi, îi era teamă să treacă pe lângă tarabele cu dulciuri pentru că sora lui ar fi suferit enorm. Stând pe loc, înghețase. Simți că și mâna ei tremura și i-o strângea în căușul lui pentru a o încălzi.

O doamnă elegantă, privindu-i cu dispreț, le aruncă un pachet jos, ca și cum i-ar fi fost teamă să se apropie de ei. Își încheie în grabă geanta și se îndepărtă murmurând: „Doamne, cât de neplăcuți sunt!”.

„Dacă ar ști ce este sărăcia, nu ne-ar mai privi de sus!”, gândi cu amărăciune George, aplecându-se pentru a lua pachetul.

Lacrimile îi înghețau pe obraji fragezi. I-a dat surorii biscuiții, dar simțea o puternică stare de disconfort, nu era obișnuit să ceară, pentru el nu ar fi dorit nimic. Îi era milă de Amalia.

- Numai pentru mine? și îl privi mirată.
- Nu te întrista, prințeso, mâine vom avea mai mult!

Ținând-o strâns de mâna dreaptă, porniră spre casă. Dorea să fugă cât mai departe de acea mulțime care-i părea ostilă. Oftă îndelung, mai privi încă o dată spre parc și se îndepărtă necăjit.

A doua zi s-a simțit și mai neputincios. Din cauza frigului, Amalia a răcit puternic și bătrâna a fost nevoită să cheme salvarea. Fiind internată, George suferea enorm că nu mai era permanent lângă ea și două zile s-a dus de mai multe ori la spital, îl cunoșteau portarul și asistentele și îl lăsa să intre în salonul în care era fata. Din banii câștigați îi cumpăra ceva dulce pentru a o bucura. Văzând-o tristă pentru că era singură acolo, adâncită în gânduri numai de ea știute, el îi spunea:

- Nu fi tristă! Nu este vina noastră că ni s-a furat copilăria și ni s-au frânt speranțele, că sorbim amarul cupei cu numele Orfan. Nu este

vina noastră că mai suntem, că avem și noi dorințe ascunse într-un zbor, nimeni nu știe cum ne sugrumă disperarea că nu avem și noi un cămin. Nu știe nimeni cât de amar ne este plânsul noaptea și oricât am striga după ajutor, nu suntem auziți. Nu știe nimeni că adormim într-un târziu, visăm poate frumos, dar în dimineața singuratică ne iau din nou durerile de mână.

- Dar îmi spuneai că nu suntem singuri, că îl avem mereu pe Dumnezeu cu noi... Mi-ai adus iconița?

- Da, nu suntem singuri, este așa cum ți-am spus mereu, și îi puse în palma dreaptă iconița din carton.

- Dar de ce nu-l vedem pe Dumnezeu niciodată? întrebă Amalia ușor nedumerită.

- Tu îți vezi inima, prințeso? Nu, dar o simți și știi că este acolo. Așa și Dumnezeu, este permanent în inima ta; când o simți cum bate, el îți vorbește din interior.

- George, vrei să ne rugăm împreună?

Cu mâinile împreunate s-au rugat în liniște, fiecare cu gândurile lui.

- Dar mamei nu-i este deloc dor de nu mai vine pe la noi? Ne-a părăsit? întrebă brusc Amalia.

- Ba da, îi este dor, dar este departe și nu poate veni, îi spunea el mângâindu-i obrazul palid.

- Tu... nu vei pleca niciodată, nu? îl întreba privind insistent în ochii lui verzi, strălucitori.

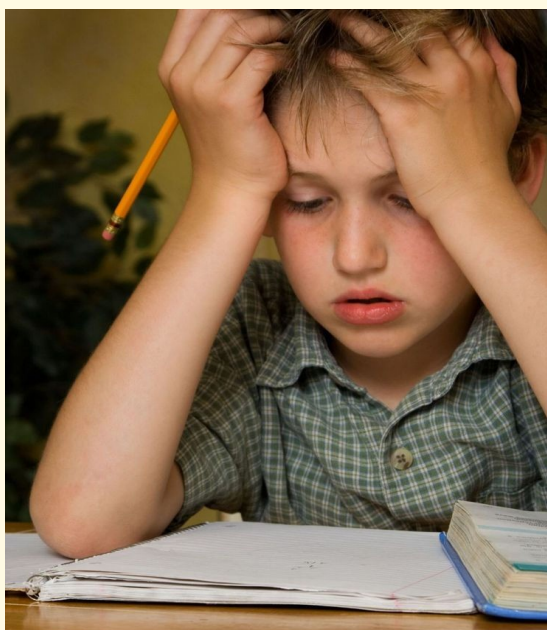
- Nu te părăsesc, prințeso! Voi fi lângă tine mereu! i-a spus grijuliu, dar nespus de îndurerat. I-a sărutat mânuța firavă și a ieșit cu lacrimi în ochi.

Fiind întrebat de asistente despre părinți, el le-a spus din prima zi că erau la țară, blocați din cauza ninsorilor abundente și a viscolului. Dar așa cum era normal, cei de la spital, dorind să ia legătura cu părinții, au aflat adevărata situație și au anunțat organele competente în acel caz.

Urmarea a fost o adevărată tragedie pentru copii. S-a făcut o ancheta socială și, așa cum era de așteptat, Amalia nu a mai ajuns acasă, iar el a fost luat a doua zi de acasă de către două persoane. Ambii frați au fost instituționalizați, dar separat.

Luna decembrie este luna cea mai iubită de copii. Amalia, fiind mai mică, nu realiza întocmai situația în care era, dar plângea zilnic, întrebând unde e fratele ei. Însă pentru el a fost foarte greu. Plângea tăcut și gândul era doar spre sora lui. A întrebat de mai multe ori, dar nimeni nu știa sau nu voia să-i spună. A reușit să fugă într-o zi, dorind să o caute, dar a fost găsit și dus din nou la orfelinat.

Colindat de dorul pentru Amalia, George îi scria în fiecare zi o scrisoare, pe o pagină de caiet și îl ruga pe Dumnezeu să îl ajute să o găsească. „Nu am avut copilărie, dar fără tine se stinge și ce era” îi scria el. „Nu pot să mănânc pentru că mă întreb dacă tu ai mâncat, nu pot să dorm întrebându-mă dacă tu ți-ai făcut rugăciunea și dacă dormi. Mă doare destinul nostru, mă apasă întrebări, dileme, tristețea îmi este tovarăș permanent, iar lacrimile își fac mereu cale pe chipul meu. Îndepărtat de lume, de tine, mă simt mai singur ca niciodată. Chiar nimănui nu-i suntem dragi? mă întreb adesea. Rănit și nedorit de nimeni, ferit cu grijă de iubire, îmi mai găsesc un culcuș doar în amintirile cu tine. Roagă-te, prințesa mea, și Dumnezeu ne va reuni într-o zi. Te voi căuta mereu, ți-am promis că nu o să te părăsesc”.

Zilele au trecut, era Seara de Ajun. Cu raze albe pe arcade și ochi de vreme plini, îngerii sorbeau lumini din inimi de zăpadă. Vântul se opri, strada era aproape părăsită, iar troienele,

ca niște valuri uriașe, străluceau sub lumina felinarelor. Vizavi, în fața unui bloc era un om de zăpadă care părea a-l invita afară. Din când în când se mai auzeau colinde sau râsete de copii veseli care treceau grăbiți spre case.

După ce a scris pagina pentru Amalia, s-a gândit că este timpul să-i scrie și lui Dumnezeu o scrisoare.

„C-un pix și foaia de hârtie lângă mine, pe masa umedă și rece, aș fi vrut să scriu astăzi o scrisoare frumoasă pentru mama. Știu că aceste sărbători sunt cele care de regulă reunesc familiile și, împreună cu lumina divină, stau cu toții fericiți la masă, bucurându-se de căldura căminului și mirosul de brad. Dar eu îți scriu acum Ție, Doamne! Nu mai am nicio veste despre sora mea, știu că în aceste zile împlinești dorințele copiilor. Nu cer cadouri, nu vreau nimic, o vreau doar pe Amalia! Vreau ca în această sfântă zi să o strâng în brațe! Doamne, îmi duc cu smerenie la pieptu-mi fraged icoana și îți spun că mă arde cumplit ziua în care am fost despărțiți. Dorul mă frige. Te rog, te rog să ai grijă de ea și mijlocește, Sfânt Părinte, regăsirea noastră! Amin”.

Obosit, își lăsă capul pe masă și, ascultând colindele care se stingeau în depărtare, a adormit strângând la piept iconița de care nu se despărțea niciodată. Era la fel ca cea a surorii lui. În vis, tot cenușiul a dispărut, fiind înconjurat doar de lumini, culoare și parfum. Alerga pe un câmp înverzit, presărat cu flori și pașii îl duceau către Amalia, care îl aștepta râzând fericită.